

Een stem op de eerste vrouw helpt niet

Voor zijn scriptie informatiekunde aan de Universiteit van Amsterdam (een combinatie tussen bedrijfseconomie en informatica) onderzocht Michaël Amir afgelopen jaar met behulp van speltheorie wat strategisch stemmen op kandidaten bij verkiezingen oplevert. Voor de verkiezingen bracht hij zijn kennis in de praktijk voor *stempeenvrouw.com*.

Hoe slecht is het eigenlijk gesteld met het aantal vrouwen in de kamer?

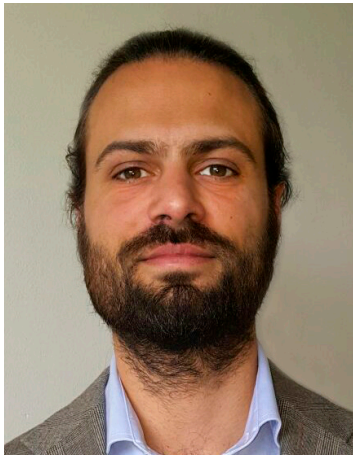
“Het aantal mannen en vrouwen is ongeveer fifty-fifty in de bevolking, maar tweederde-eenderde in de Tweede Kamer. Niet alleen het aantal vrouwen is een probleem: het gemiddelde Kamerlid is een blanke hoogopgeleide man tussen de dertig en de vijftig jaar oud uit de Randstad. Onze volksvertegenwoordiging kent te weinig mensen met een migratieachtergrond, te weinig ouderen en te weinig mensen uit de provincie.”

Waarom is het geringe aantal vrouwen een probleem?

“Blijkbaar vinden we geslacht erg belangrijk als het om politieke vertegenwoordiging gaat. Het staat, in tegenstelling tot migratieachtergrond en leeftijd, zelfs op het stembiljet. Ik denk dat het hierbij niet zozeer gaat over vrouwspecifieke rechten als abortus en anticonceptie, als wel om betrokkenheid en herkenbaarheid van de politiek onder vrouwen. Uit internationaal onderzoek blijkt dat het vertrouwen en betrokkenheid onder vrouwen groter is als er ook meer vrouwen in de politiek zitten.”

Dit lijkt me een aandachtspunt voor politieke partijen bij de lijst-samenstelling, niet iets voor in het stemhokje.

“Dat is ook zo, maar we hebben in Nederland ook een voorkeursdrempel en die kun je gebruiken. Je kunt met een aantal mensen afspreken om op iemand laag op de kieslijst te stemmen. Kandidaat-Kamerleden die meer dan een kwart van het aantal stemmen halen dat nodig is voor een hele zetel – meer dan de voorkeursdrempel dus – komen op de kieslijst terecht boven hun collega's die niet de voorkeursdrempel hebben gehaald.”

MICHAËL AMIR

Stemgedrag coördineren dus?

“Ja, dat is wel verstandig. Het is in ieder geval verstandiger dan stemmen op de eerste vrouw op de lijst. Die eerste vrouw was namelijk toch wel in de Kamer gekomen.

Tijdens mijn scriptie heb ik gekeken naar strategieën om met voorkeurstemmen de samenstelling van de Kamer te beïnvloeden. Als alle vrouwen bijvoorbeeld op zich nemen om op een willekeurige vrouw bij de partij van hun voorkeur te stemmen, zouden er 113 in plaats van de huidige 54 vrouwen gekozen zijn.

Mannen kunnen daar natuurlijk weer wat aan doen. Als zij ook strategisch gaan stemmen, worden er ook mannen met voorkeurstemmen gekozen. Dan vormt de samenstelling van de Tweede Kamer een

evenredige vertegenwoordiging van het electoraat. Dit blijkt ook het Nash-evenwicht te zijn. In het Nash-evenwicht is geen betere strategie denkbaar, omdat de andere groep zijn strategie aan kan passen aan jouw strategie.”

Deze mate van coördinatie lijkt me luchtfietseriej.

“Een paar procent van het electoraat dat gecoördineerd op een vrouw laag op de lijst stemt kan al een verschil maken. Voor *stempeenvrouw.com* is hiervoor een heel simpele webapplicatie gebouwd, waarbij je je voor 15 maart kon aanmelden met de partij waar je op wilde stemmen. Op de verkiezingsochtend kreeg je een berichtje met de naam van degene van die partij op wie je dan zou moeten stemmen om meer vrouwen in de Kamer te krijgen.”

Heeft het gewerkt?

“Bewijs van een causaal verband ontbreekt natuurlijk – Nederland kent immers stemgeheim. Maar vooral voor GroenLinks lijkt het uitgemaakt te hebben. Mensen die mij op dit initiatief aanspraken, bleken stevast op die partij te willen stemmen en Isabelle Diks en Lisa Westerveld zijn met voorkeurstemmen in de Kamer gekomen. Dat was nooit gebeurd als die GroenLinks-stemmers op de eerste vrouw op de lijst hadden gestemd.”

Colofon

Economisch Statistische Berichten (ESB) signaleert nieuwe ontwikkelingen in de economische wetenschap. Daarnaast worden in ESB economische inzichten toegepast om beleidsrelevante aanbevelingen te doen voor de overheid, maatschappelijke instellingen en bedrijven. Ook analyseert ESB de belangrijkste ontwikkelingen in de Nederlandse economie. Artikelen in ESB verschijnen op persoonlijke titel.

Redactie

Hoofredacteur: Jasper Lukkezen
Eindredacteur: Robert Kleinknecht
Redacteuren: Ruben van Oosten,
Paul Metzmakers

Redactiemedewerkers: Gertjan Dordmond,
Matthijs Hut
Tekstredactie: De Twee Hanen v.o.f.
Vormgeving: Jacques van Schie
Uitgever: Jeroen van Dijk

Commissie van redactie

H.G. van Dissel (voorzitter),
P.H.B.F. Franses, E. de Jong, H.J. de Jong, A.C.
Meijdam, J. Plantenga, P. Vergauwen en
W.F.C. Verschoor

Rechten

ESB is een uitgave van FD Mediagroep.
De Koninklijke Vereniging voor de Staatshuis-
houdkunde is houder van de merknaam ESB.
Foto's: iStock / Lekkyjustdoit, Redlinevector,

_human, goir, CREATISTA, kirstypargeter,
DragonImages; Hollandse Hoogte / Jan de
Groen; Strip Van Zanten; Roger Klaassen.

Publiceren

Aanwijzingen voor het aanleveren van kopij
vindt u op www.esb.nu/service/publiceren.

Abonneren

U kunt een abonnement direct online afsluiten.
Ga hiervoor naar www.esb.nu/service/abonneren.

Adverteren

Neem contact op met Jeannette van Zeijst, 020
592 86 35, jeannette.van.zeijst@fdmediagroep.nl.

Contact

Telefoon redactie: 020 592 87 77
Email redactie: redactie@esb.nu
Telefoon klantenservice: 0800 333 33 34
Email klantenservice: klantenservice@esb.nu

Postadres: Postbus 216, 1000 AE Amsterdam
Bezoekadres: Prins Bernhardplein 173,
1097 BL Amsterdam
Webadres: www.esb.nu
ISSN: 0013-0583

Verschijningsdata ESB:
13 jul., 10 aug., 7 sep., 12 okt.,
16 nov., 21 dec.

